

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ДИМИТЪР БЛАГОЕВ”
ГР.ПРОВАДИЯ, ОБЩ.ПРОВАДИЯ, ОБЛ.ВАРНА

www.souprovadia.info e-mail: info-400148@edu.mon.bg

ул.„Дунав” №72 тел.:0518/4-29-11

УТВЪРДИЛ:

МИЛЕНА ПОЛИЗАНОВА

ДИРЕКТОР

НА СУ „ДИМИТЪР БЛАГОЕВ “

ГРАД ПРОВАДИЯ

ПРОГРАМА
ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО ОТПАДАНЕ
ОТ СИСТЕМАТА НА УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ
В СУ „ДИМИТЪР БЛАГОЕВ “
ГРАД ПРОВАДИЯ
ЗА УЧЕБНАТА 2026/2027 ГОДИНА

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ И НОРМАТИВНА РАМКА

Настоящата програма определя училищната политика на СУ „Димитър Благоев“ – гр. Провадия за ранно идентифициране на ученици в риск от преждевременно напускане на образователната система, за предотвратяване на отпадането, за задържане и успешно включване в образователния процес, както и за подкрепа при реинтеграция на ученици, прекъснали обучението си.

Програмата се прилага в съответствие с действащата нормативна уредба в системата на предучилищното и училищното образование, Закона за закрила на детето, Наредбата за приобщаващото образование, действащия Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст, както и с училищните стратегически и планови документи.

При изпълнението се отчитат актуалните национални политики за обхват и задържане в образователната система, включително Национална програма „Заедно за всяко дете“ за 2026 г., дейностите на екипите за обхват и подходите за ранно идентифициране и индивидуална подкрепа на учениците в риск.

II. АНАЛИЗ НА УЧИЛИЩНАТА СРЕДА

В СУ „Димитър Благоев“ се обучават ученици с различен социален, културен и езиков опит. Рискът от ранно напускане не се свързва с принадлежността към определена общност, а се оценява индивидуално чрез конкретни образователни, социални, семейни, здравословни и личностни фактори.

На основата на досегашната училищна практика като фактори, които могат да повишат риска, се открояват: нередовно посещение на учебните занятия; натрупване на неизвинени отсъствия; затруднения при овладяването на българския книжовен език; обучителни затруднения и трайно ниски образователни резултати; ниска мотивация; затруднена адаптация към училищната среда; недостатъчен родителски контрол и подкрепа; семейни и социално-икономически затруднения; трудова миграция; промяна на местоживеенето; риск от ранно съжителство/брак; ангажиране на деца с труд или грижи в домакинството; насилие, тормоз, конфликти или изолация; здравословни проблеми; трудности при прехода между образователните етапи.

Анализът се актуализира през учебната година въз основа на данни за посещаемостта, успеха, поведението, подкрепата за личностно развитие, информацията от класните ръководители и педагогическите специалисти, контактите с родителите и, когато е необходимо, взаимодействието с компетентни институции.

III. ПРИНЦИПИ

- най-добър интерес на детето и защита на неговото достойнство;
- равен достъп до качествено образование и недопускане на дискриминация;
- ранна превенция и навременна реакция при първи сигнали за риск;
- индивидуален и диференциран подход според причините и потребностите на ученика;
- активно участие на ученика при планиране на подкрепата;
- партньорство с родителите и споделена отговорност;
- междуинституционално взаимодействие при необходимост;
- конфиденциалност и защита на личните данни;
- проследяване на резултатите и промяна на мерките, когато те не дават резултат.

IV. ОСНОВНА ЦЕЛ И СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ

Основна цел: предотвратяване на преждевременното напускане на училище чрез ранно разпознаване на риска, отстраняване или ограничаване на причините за него и осигуряване на своевременна, индивидуализирана и координирана подкрепа.

1. Осигуряване на пълен обхват и редовно участие на учениците в образователния процес.
2. Ранно идентифициране на учениците в риск и определяне на конкретните им потребности.
3. Намаляване на отсъствията и предотвратяване на трайното непосещение.
4. Преодоляване на обучителни затруднения и системни пропуски.
5. Повишаване на мотивацията за учене, принадлежността към училищната общност и ученическото участие.
6. Подкрепа при преход между начален, прогимназиален и гимназиален етап.
7. Развитие на ефективно партньорство с родители и семейства.
8. Координирана работа с институции при сложни случаи и при риск за детето.
9. Подкрепа за реинтеграция и устойчиво задържане на върнати в образователната система ученици.

V. ФАКТОРИ И ИНДИКАТОРИ ЗА РИСК

1. Образователни индикатори

- чести отсъствия, закъснения или рязко увеличаване на отсъствията;
- продължително непосещение или периодично прекъсване на посещаемостта;
- трайно ниски или рязко влошени образователни резултати;
- натрупани пропуски, затруднения при усвояване на учебното съдържание;
- риск от повтаряне на клас или невъзможност за успешно завършване на етап;
- затруднения с българския книжовен език;
- липса на участие в учебните дейности и видима загуба на мотивация.

2. Социални и семейни индикатори

- липса на устойчив родителски контрол или затруднена комуникация със семейството;
- бедност, жилищни или транспортни затруднения;
- трудова миграция на родители, честа смяна на местоживеење или грижа от други близки;
- ангажиране на ученика с труд, домакински задължения или грижи за други членове на семейството;
- риск от ранно съжителство/брак или ранно родителство;
- семейни конфликти, насилие или друга ситуация, застрашаваща благополучието на детето.

3. Личностни, здравословни и училищни индикатори

- здравословни затруднения или продължително лечение;
- емоционални и поведенчески затруднения;
- тормоз, насилие, дискриминация, социална изолация или конфликти;
- затруднена адаптация при постъпване или при преход между образователни етапи;
- липса на чувство за принадлежност и участие в училищната общност.

Наличието на един индикатор не означава автоматично, че ученикът ще напусне училище. Рискът се оценява комплексно, като се отчита честотата, продължителността, съчетаването на факторите и конкретната ситуация на ученика.

VI. СИСТЕМА ЗА РАННО ИДЕНТИФИЦИРАНЕ И РАБОТА ПО СЛУЧАЙ

1. Установяване на сигнал или индикатор за риск. Информацията може да произтича от данни за отсъствия и успех, наблюдение на учител, разговор с ученик или родител, информация от друг специалист или компетентна институция.

2. Първоначално проучване. Класният ръководител събира необходимата информация и провежда разговор с ученика и родителя/настойника, когато това е подходящо и безопасно.

3. Анализ на причините и потребностите. При необходимост се включват психолог, педагогически съветник, учители, координатор по подкрепата за личностно развитие и други специалисти.

4. Определяне на мерки. Мерките се избират според конкретната причина: педагогическа подкрепа, допълнително обучение, консултиране, работа с родителя, занимания по интереси, кариерно ориентиране, социална или институционална подкрепа.

5. Определяне на отговорник и срок. За всяка съществена мярка се определя отговорно лице и срок за проследяване.

6. Проследяване. Редовно се проверяват посещаемостта, учебният напредък, участието и промяната в рисковите фактори.

7. Актуализиране/ескалиране. При липса на резултат мерките се променят или разширяват; при данни за дете в риск се действа съгласно законовите процедури и се уведомяват компетентните органи.

8. Приключване на интензивното проследяване. То се прекратява, когато рискът е устойчиво намален, като ученикът продължава да бъде наблюдаван в рамките на обичайната педагогическа работа.

VII. ОСНОВНИ МЕРКИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ

1. Посещаемост и своевременна реакция

- ежедневно и коректно отразяване на отсъствията;
- своевременно уведомяване на родителя при отсъствия и установяване на причините;
- наблюдение за промяна в модела на посещаемост, а не само за натрупан брой отсъствия;
- контакт със семейството и при необходимост посещение на адрес в рамките на приложимите процедури;
- включване на екипа за обхват и компетентни институции при наличие на основания.

2. Образователна подкрепа

- допълнително обучение и консултации за преодоляване на пропуски;
- подкрепа по български език при необходимост;
- адаптиране на методите и учебните ресурси към потребностите на ученика;
- обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие съобразно нормативните изисквания;
- подкрепа при преход между етапите и кариерно ориентиране.

3. Мотивация и принадлежност

- занимания по интереси, спорт, изкуства, технологии и ученическо самоуправление;
- възможности за изява и признаване на напредъка;
- участие на учениците в инициативи, доброволчество и училищни събития;
- подкрепа от връстници и дейности за социално-емоционални умения;
- поддържане на безопасна, приобщаваща и недискриминационна училищна среда.

4. Работа с родители

- редовна, уважителна и разбираема комуникация за посещаемостта, успеха и развитието на ученика;
- индивидуални срещи при установен риск и съвместно договаряне на конкретни стъпки;
- насърчаване участието на родителите в училищния живот;
- при необходимост привличане на образователен медиатор, социален работник или друг подходящ посредник;

- насочване към услуги и институции при социални, здравни или закрилни потребности.

VIII. МЕРКИ ПО ОБРАЗОВАТЕЛНИ ЕТАПИ

1. Начален етап

- ранно проследяване на адаптацията, посещаемостта и базовите умения;
- интензивна подкрепа за овладяване на българския книжовен език и основните учебни умения;
- тясно партньорство със семейството и своевременна реакция при чести отсъствия;
- занимания по интереси и подкрепа за позитивно отношение към училището.

2. Прогимназиален етап

- проследяване на мотивацията, успеха и риска от натрупване на отсъствия;
- подкрепа при предметни затруднения и прехода към по-сложно учебно съдържание;
- дейности за социални умения, принадлежност, превенция на тормоз и рисков поведение;
- ранно кариерно ориентиране и подготовка за преход към гимназиален етап.

3. Гимназиален етап

- индивидуална подкрепа при риск от прекъсване, нисък успех или системно непосещение;
- кариерно ориентиране и свързване на ученето с бъдеща професионална и личностна реализация;
- подкрепа за успешно завършване на клас, етап и средно образование;
- работа със семейството и институциите при социални, семейни или трудови фактори, застрашаващи обучението.

IX. ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С ИНСТИТУЦИИ

При необходимост училището взаимодейства с РУО, общината, дирекция „Социално подпомагане“/отдел „Закрила на детето“, органите на МВР, здравни и социални услуги, местни комисии, доставчици на социални услуги, образователни медиатори и други компетентни структури. Обменът на информация се извършва само в необходимия обем и при спазване на изискванията за защита на личните данни и най-добрия интерес на детето.

X. ГОДИШЕН ПЛАН ЗА ДЕЙНОСТИТЕ

НАЧАЛЕН ЕТАП

№	Дейност	Срок	Отговорник	Индикатор/резултат
1	Установяване на броя на учениците, застрашени от ранно отпадане от образователната система.	септември и текущо	Класни ръководители; педагогически съветник	Актуален списък/работна информация; предприети мерки
2	Ежедневно проследяване на посещаемостта и своевременно уведомяване на родители.	ежедневно	Учители; класни ръководители	Намаляване на необоснованите отсъствия
3	Анализ на причините при установен риск и определяне на индивидуални мерки.	до 10 работни дни от установяване на риска	Класен ръководител;	Определени мерки, отговорници и срок
4	Допълнително обучение/консултации за ученици с обучителни затруднения.	през учебната година	Учители по предмети	Подобряване на напредъка и участие в обучението

№	Дейност	Срок	Отговорник	Индикатор/резултат
5	Индивидуални срещи с родители на ученици в риск.	при необходимост	Класен ръководител; педагогически съветник	Подобрена комуникация и съвместни действия
6	Занимания по интереси, спортни, културни и ученически инициативи.	през учебната година	Педагогически специалисти; педагогически съветник	Повишена мотивация и принадлежност

ПРОГИМНАЗИАЛЕН ЕТАП

№	Дейност	Срок	Отговорник	Индикатор/резултат
1	Установяване на броя на учениците, застрашени от ранно отпадане от образователната система.	септември и текущо	Класни ръководители; педагогически съветник	Актуален списък/работна информация; предприети мерки
2	Ежедневно проследяване на посещаемостта и своевременно уведомяване на родители.	ежедневно	Учители; класни ръководители	Намаляване на необоснованите отсъствия
3	Анализ на причините при установен риск и определяне на индивидуални мерки.	до 10 работни дни от установяване на риска	Класен ръководител;	Определени мерки, отговорници и срок
4	Допълнително обучение/консултации за ученици с обучителни затруднения.	през учебната година	Учители по предмети	Подобряване на напредъка и участие в обучението
5	Индивидуални срещи с родители на ученици в риск.	при необходимост	Класен ръководител; педагогически съветник	Подобрена комуникация и съвместни действия
6	Занимания по интереси, спортни, културни и ученически инициативи.	през учебната година	Педагогически специалисти; педагогически съветник	Повишена мотивация и принадлежност
7	Кариерно ориентиране и подкрепа при преход между образователни етапи.	през учебната година	Класни ръководители; педагогически съветник; учители	Информиран избор и по-успешен преход

ГИМНАЗИАЛЕН ЕТАП

№	Дейност	Срок	Отговорник	Индикатор/резултат
1	Установяване на броя на учениците, застрашени от ранно отпадане от образователната система.	септември и текущо	Класни ръководители; педагогически съветник	Актуален списък/работна информация; предприети мерки
2	Ежедневно проследяване на посещаемостта и своевременно уведомяване на родители.	ежедневно	Учители; класни ръководители	Намаляване на необоснованите отсъствия
3	Анализ на причините при установен риск и определяне на индивидуални мерки.	до 10 работни дни от установяване на риска	Класен ръководител;	Определени мерки, отговорници и срок
4	Допълнително обучение/консултации за ученици с обучителни затруднения.	през учебната година	Учители по предмети	Подобряване на напредъка и участие в обучението
5	Индивидуални срещи с родители на ученици в риск.	при необходимост	Класен ръководител; педагогически съветник	Подобрена комуникация и съвместни действия
6	Занимания по интереси, спортни, културни и ученически инициативи.	през учебната година	Педагогически специалисти; педагогически съветник	Повишена мотивация и принадлежност
7	Кариерно ориентиране и подкрепа при преход между образователни етапи.	през учебната година	Класни ръководители; педагогически съветник; учители	Информиран избор и по-успешен преход

XI. ДОКУМЕНТИРАНЕ, ПРОСЛЕДЯВАНЕ И ОТЧЕТНОСТ

- Класните ръководители и педагогическите специалисти документират предприетите действия в рамките на приложимите училищни и нормативни процедури.
- За ученици с установен по-висок или комплексен риск се поддържа необходимата работна информация за причините, мерките, отговорните лица, сроковете и резултатите от проследяването.
- Информацията се съхранява при спазване на конфиденциалност, защита на личните данни и ограничен достъп.
- В края на първия учебен срок се прави междинен преглед на ефективността на мерките.
- В края на учебната година се изготвя обобщен анализ без ненужно включване на лични данни, който служи за актуализиране на програмата за следващата учебна година.

XII. ИНДИКАТОРИ ЗА ЕФЕКТИВНОСТ

- брой и относителен дял на учениците с установен риск;
- брой ученици с подобрена посещаемост след предприети мерки;
- динамика на неизвинените отсъствия;
- брой ученици, включени в допълнителна образователна или личностна подкрепа;
- брой случаи с активно включване на родители и/или институции;
- брой реинтегрирани ученици и устойчивост на посещаемостта им;
- брой ученици, успешно преминали в следващ клас/етап;
- оценка на ефективността на предприетите мерки и необходимост от промяна.

XIII. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- по-ранно разпознаване на риска от преждевременно напускане;
- намаляване на системните и необоснованите отсъствия;
- повишаване на мотивацията, участието и принадлежността към училището;
- по-добри образователни резултати при учениците с обучителни затруднения;
- по-активно и конструктивно партньорство с родителите;
- по-ефективно междуинституционално взаимодействие;
- намаляване на броя на учениците, които прекъсват или напускат преждевременно образователната система;
- устойчиво задържане и успешна реинтеграция на учениците в риск.

XIV. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Програмата се изпълнява през учебната 2026/2027 година и може да бъде актуализирана при промяна на нормативната уредба, при възникване на нови рискове или когато анализът на резултатите показва необходимост от промяна на мерките.

Всички дейности по програмата се осъществяват при зачитане на правата, достойнството и най-добрия интерес на ученика, без стигматизиране по етнически, социален, здравословен, семеен или друг признак.

Програмата е приета на заседание на Педагогическия съвет с Протокол №...../..... 2026 г.

Изготвил:

/ В. Люцканова – педагогически съветник /